

ZÁPOČTOVÁ PRÁCE - HUMANITNÍ ZÁKLADY LÉKAŘSTVÍ, 2. LF UK

Bc. Lukáš Krejčí

1. ročník VŠEOBECNÉHO LÉKAŘSTVÍ 2018/2019

"Jako lékař vám pomoci nemohu, neboť není v mé moci vyléčit společnost" (P. Juráček: Deníky)

Lékař vždy byl, je a bude součástí každé společnosti. Vždy zde byli nemocní lidé, kteří hledali pomoc, jak se svojí nemocí a bolestí bojovat. Doba se mění, lidé a tudíž i společnost se mění a samozřejmě i onemocnění mají svůj vývoj. Některá jsme porazili, jiná se naopak stávají závažnějšími ve stínu dokonalejší moderní medicíny. Byly doby, kdy se lidé báli moru, černého kašle a jiných spoustu dalších smrtelných onemocnění. Dnes umíme přišít zpátky palec a díky mikrochirurgii dokonce se skvělými funkčními výsledky. Také již umíme transplantovat nejen srdce, ale i celý obličej. Antibiotika se jeví jako silný bojovník proti nejzávažnějším bakteriálním onemocněním, která kdysi byla pro lidstvo smrtelná. A přesto se zdá, že nemocných přibývá, lidé jsou čím dál méně spokojeni s lékařskou péčí a s celým zdravotnickým systémem vůbec. Co dělají lékaři a pacienti špatně? Jaká je příčina, že lidi léčíme, ale nevyléčíme?

Pan doktor Jan Hnízdl, jeden z předních představitelů psychosomatiky, ve své knize "Mým marodům" popisuje, jak velký vliv má naše psychika, povolání, zlovyky i společenské normy na vznik různých onemocnění, aneb jak praví: *"Jak člověk žije, tak i stůně"*. Pan doktor hnízdl říká, že sestavuje pouze chorobopis po změření tlaku a poslechu plic, ale optá se i jaké má člověk starosti či radosti a zajímá se o jeho životní styl, načež následně sestaví "životopis". Spoustu jeho pacientů jsou majetně bohatí a úspěšní podnikatelé, kteří přicházejí a skrze své onemocnění říkají: "Pane doktore, já jsem nemocný, nevím si rady. Udělejte něco, abych byl šťastný"^[1]. Neexistuje lék na štěstí. Bohužel, bohudík?

Ročně stojí léčba pacientů na pneumologii několik milionů korun. Nejčastější onemocnění? Chronická obstrukční plicní nemoc - CHOPN, většina pacientů - těžcí kuřáci. Jak má lékař léčit kašel kuřáka? Má ho vůbec léčit? Mají pojišťovny proplácet zdravotní péči lidem, kteří se o své zdraví nestarají? Má to smysl? Léčit důsledky zlovyků lidí, kteří kouří, pijí, mají špatné stravovací návyky a nesportují? Bavíme se zde o vcelku velké části oné společnosti, která žádá, aby zdravotní systém byl plně k dispozici a činil nás zdravými. Žádá, aby jsme byli zdraví rychle, bezbolestně a pokud možno levně.

Západní medicína v čele zkušených chirurgů a technologickými vymoženostmi denně zachrání mnoho obětí dopravních nehod, nastartují zastavené srdce nebo dají nové. Sanitky mají dojezd do 10 minut. V akutní medicíně jsme dobří. Ale v boji proti onemocněním, která jdou na lopatu farmaceutickému byznysu ztrácíme. Bavíme se zde o nemocích z nadbytku („diseases of affluence“), civilizačních chorobách, která jsou z velké části způsobena nezodpovědným životním stylem pacientů.

Není v silách lékaře, aby s pacienty chodil běhat, zvedat činky do posilovny nebo kontroloval jídelníček. Nemůže nám zašit rány ze špatného rodinného zázemí, rozbitého manželství či ze stresujícího pracovního prostředí a my se vrátíme domů zdraví a šťastní.

V silách vzdělaného zdravotního pracovníka, ať už se jedná o lékaře, zdravotní sestru nebo i psychologa, není vozit lidi v kočárku životem a bojovat za nás s každou nemocí, ať už její příčina způsobená naší chybou či čistě genetickým neštěstím. V léčebném procesu je lékař autoritou nesoucí rady, moudra a zkušenosti a každý člověk by měl o své zdraví pečovat s nejčistším svědomím a hlavně, podílet se na léčebném procesu s vlastním vědomím a zodpovědností.

Dokud budou reklamy zaměřené na čaj proti chřipce, léky na artrózu, spreje proti rýmě a kašli a lékaři budou předepisovat léky proti vysokému tlaku a cholesterolu, nebude společnost zbavená nemocí, ale bude nemoci před sebou tlačit jako těžké břímě do nekonečného kopce léčení, nikoliv vyléčení.

Dle mého názoru se musí společnost zaměřit více na prevenci, disciplínu a trpělivost. Je to možná přehnaná utopie, myslet si, že lidé zahodí cigarety, alkohol a všelijaké zdraví škodlivé neřesti a začnou si pěstovat bylinky, denně ujdou alespoň 10 000 kroků a zbaví se stresu. Ale přesto se jedná o něco, co za nás "obvodák" neudělá. Každý člověk je odpovědný za své zdraví a lékař má tu moc, dát mu informace a prostředky jak s ní co nejefektivněji bojovat.

Citát pana Juráčka se mi líbí, neboť léky nemusí vždy vše vyřešit. Žijeme v době, kdy nám teče pitná voda z kohoutku, jídlo je připravené v regálech a informace jsou volně k dispozici na internetu. Tudíž je v rukách každého z nás velká moc, jak si své zdraví střežit a svým jednáním k nám samým a k ostatním lidem podpořit zdraví a pohodu ve společnosti.

Vlastní text obsahuje 4538 znaků (včetně mezer)

Odkazy a zdroje:

HNÍZDIL, Jan, 2010. *Mým marodům: jak vyrobít pacienta*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny. ISBN 978-80-7422-067-8.

^[1] Jan Hnízdl v rozhovoru pro "Svobodné Universum" - Jan Hnízdl 1. díl: Nemoc je informace o tom, jaký člověk je, a že ve svém životě dělá nějakou chybu.
(<https://www.youtube.com/watch?v=UQe3AYLMVDc>)